

Raadsvoorstel

Onderwerp **Update PvE en oplossingsrichting Groninger Forum**

Registratienr. 6942761 Steller/telnr. Marc Floor/ 62 54 Bijlagen 1

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

De Rook

Raadscommissie

Langetermijn agenda
(LTA) Raad

LTA ja: Maand juni Jaar 2018
LTA nee: Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. in te stemmen met scenario I als oplossingsrichting voor het sluitend maken van de starbegroting 2020 van de stichting Groninger Forum (GF);
- II. hiertoe de stichting GF vanaf 2020 jaarlijks aanvullend € 225.000,- ter beschikking te stellen voor de bibliotheekfunctie en dit te dekken door middel van een voorbeslag op de Begroting 2019;
- III. hiertoe een eventueel resterend exploitatietekort in de periode 2020 t/m 2024 voor zover nodig op te vangen vanuit de reserve voor aanloopkosten van het GF binnen de gemeentelijke begroting en voor zover aanvullend nodig door de bijdrage van het GF aan de bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum (B&Grex) voor de inrichting te verlagen, en de daadwerkelijke inzet vanuit deze beide reserves vast te stellen bij de laatste actualisering van het Programma van Eisen van het GF medio 2019;
- IV. het genomen besluit vanwege het financieel toezicht op grond van artikel 21 Wet algemene regels herindeling voor te leggen ter afstemming aan de gemeenten Haren en Ten Boer en ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten;
- V. het genomen besluit na goedkeuring door Gedeputeerde Staten in uitvoering te brengen.

Samenvatting

In 2019 start het nieuwe Groninger Forum. Deze krijgt de rol van publiekstrekker voor de binnenstad en levert een belangrijke bijdrage aan onze doelen op wijkniveau. Het Groninger Forum tot een succes maken vraagt een goede huisvesting, een aansprekende programmering en een sluitende begroting. Een 'second opinion' van BMC wees uit dat de startbegroting van het Forum (gericht op 1^e boekjaar 2020) realistisch is en aansluit bij de opdracht.

Het - ook door BMC vastgestelde - exploitatietekort bij het Forum loopt volgens actuele ramingen op van jaarlijks € 430.000,- naar € 829.000,-. Daarnaast is er een incidenteel tekort in de periode 2020-2025 van in totaal 1,02 miljoen euro, als gevolg van frictiekosten voor het personeel. Met twee maatregelen willen we zorgdragen voor een stabiele basis van waaruit het Forum succesvol kan opereren. Ook willen we binnen afzienbare tijd toewerken naar een reguliere subsidierelatie conform onze cultuurnotasystematiek.

Gezien het belang van de bibliotheekfunctie, zeker ook op wijkniveau, stellen we hiervoor reparatie van de subsidie voor. Voorts zien we de startperiode van het Groninger Forum als meest turbulent. Om eventuele tekorten in deze periode (2020-2024) te kunnen opvangen, stellen we voor de hiertoe beschikbare buffers voor aanloopkosten en vanuit de B&Grex beschikbaar te houden. We verwachten dat het Forum na de eerste vijf jaar goed zicht heeft op de structurele exploitatie, met voldoende mogelijkheden om zelf (bij) te sturen en tot een genormaliseerde relatie met onze gemeente te komen

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

In 2019 is de start beoogd van het nieuwe Groninger Forum (GF). Op weg daar naartoe worden doorlopend de programmering uitgewerkt en de startbegroting geactualiseerd (voor 2020, als 1^e volledige boekjaar). Jaarlijks informeren we uw raad over de voortgang. In 2017 deden we dat aan de hand van de begroting zoals door de stichting GF opgesteld in december 2016. In december 2017 is deze begroting door de stichting geactualiseerd en beoordeeld door BMC voor een 'second opinion'.

Uitgangspunt voor het GF is een stabiele basis om succesvol te kunnen opereren. Dat vraagt een stevige inhoud, een goed onderkomen en een gezonde exploitatie. De onafhankelijke 'second opinion' wees uit dat de startbegroting van de stichting GF realistisch is en aansluit bij de opdracht. In de loop der jaren hebben diverse ingrepen echter tot een tekort geleid, met een structurele en een incidentele component.

De startbegroting is pas definitief als het GF daadwerkelijk van start gaat. Ondanks de nodige variabelen vinden we het zorgvuldig een oplossing voorhanden te hebben voor het tekort zoals zich dat nu voordoet. Met dit raadsvoorstel willen we bijdragen aan een solide start van het GF, met een gezonde exploitatie en een aansprekende programmering, inclusief bibliotheekfunctie met een volwaardige wijkaanpak.

Actualisering Programma van Eisen

Het GF krijgt fysiek steeds meer vorm. In februari van dit jaar werd het hoogste punt bereikt, in april werden de laatste vloeren gestort. Voor de zomer moet het pand wind- en waterdicht zijn. Eind dit jaar kan het casco worden opgeleverd, waarna verder wordt gewerkt aan de inrichting. Daarmee liggen we op schema voor de opening van het GF in 2019. Ook de inhoud krijgt steeds meer gestalte. We melden u de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van onze vorige 'update' van het PvE (kenmerk 6343922), uw raad toegezonden vóór de zomer van 2017:

Storyworld

Het afgelopen jaar is verder gewerkt aan de integratie van het Stripmuseum. Samen met zogeheten experience designers is een interieur ontworpen voor het nieuwe concept van Storyworld. Dit 'Nederlands museum voor strips, animatie & games' belicht de nationale hoogtepunten op het gebied van strip, games en animaties, van klassiekers tot werk van aanstormend talent en van beeldkunstenaars tot grote gamestudio's met internationaal succes. In lijn met het Forum-concept wordt Storyworld interactief. Zo kunnen bezoekers vaardigheden ontwikkelen om beeldverhalen beter te begrijpen én zelf te maken. De BankGiroLoterij beloonde het plan voor Storyworld het afgelopen jaar (na selectie uit bijna 100 projecten) met een bijdrage van een half miljoen euro voor de realisatie van het museum.

Exposities

Ook is verder gesproken met (internationale) partijen over de invulling van de expositiezalen. Het gaat om exposities die de GF-formule onderschrijven, kortom laagdrempelig en toegankelijk zijn, en gericht op populaire cultuur, kennis & technologie en actualiteit. Ook meer wetenschappelijke thema's als robotisering, artificial intelligence of energietransitie kennen een brede publieksbenadering. Dat betekent een interactieve opzet, participatie en aansluiting zoeken bij thema's uit het dagelijks leven. Samen met een gerenommeerde buitenlandse partner wordt gewerkt aan de openingstentoonstelling. Het thema wordt later dit jaar bekendgemaakt.

Interieurontwerp

Het interieur van het Forum is het afgelopen jaar in een definitief ontwerp omgezet. DeMunnikDeJongSteinhaus (DMDJS) tekende voor de begane grond, het plein Jeugd, de leespleinen (fictie, non-fictie, kranten/tijdschriften) het Expoplein, de vergader- en cursusruimtes en Forumlab. &Prast&Hooft nam het filmgebied voor rekening (5 filmzalen, plein en foyer film). NL Architects coördineerde het geheel, en was zelf verantwoordelijk voor de multifunctionele zaal (auditorium), de aanpalende foyer, en de balie op de begane grond. Alle ontwerpen zijn definitief en uitgewerkt in een bestek ten behoeve van de uitvraag van de uitvoerende partijen.

Organisatie

In 2017 ontwierp de stichting GF een functiehuis met organogram voor de nieuwe organisatie. Deze zijn per 2018 ingevoerd. Visie, missie en strategie zijn verder verfijnd. De komst van Hans Poll (per 1 oktober 2017) als directeur marketing & programma geeft de inhoudelijke lijn verder reliëf, onder meer via jaarplannen voor de programmering volgens algeheel GF-concept.

Fondsen

Het GF maakt zich hard om zelf geld te vinden voor (onderdelen van) het project. Het afgelopen jaar gingen twee aanvragen de deur uit:

- VSBfonds voor totaalproject: toekenning eenmalige bijdrage van € 100.000,-- (maximale bijdrage);
- BankGiroLoterij voor Storyworld: toekenning eenmalige bijdrage van € 500.000,-- (gevraagde bedrag).

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een nieuwe fondsaanvraag voor Storyworld, die voor de zomer wordt verstuurd.

Horeca

Voor invulling van de horeca in het gebouw heeft de stichting GF in het derde kwartaal 2017 een uitvraag laten uitgaan voor een ambitieuze en avontuurlijke horecapartner. Hierop hebben zowel landelijke als regionale partijen ingetekend. Bedoeling is voor de zomer duidelijkheid te hebben over de selectie.

Ontwikkeling in bibliotheekwerk

Bibliotheken zijn wezenlijk anders dan 10 jaar geleden. Was toen vooral het uitlenen van boeken kerntaak, tegenwoordig pakt de bibliotheek meer de rol van maatschappelijke instelling. Zij is bovenal een plek voor ontmoeten, leren en debat, heeft een voorname taak in het bestrijden van laaggeletterdheid en zoekt actief de samenwerking met partners in de stad en de wijk voor het organiseren van activiteiten. Voor deze transitie heeft het GF de openingsuren van de centrale vestiging en de wijkfilialen flink uitgebreid. Met onder meer Taalcafé's, taalhuizen en leesclubs is zij samen met maatschappelijke- en onderwijsinstellingen actief in het sociaal domein. Ook digitale vaardigheden ontwikkelen staat op het programma, met bijvoorbeeld Digisterker en het programmeren van Lego-robots. Voorts zijn de activiteiten toegankelijker en meer hedendaags gemaakt met kortdurende en eendaagse cursussen, meer interactiviteit, en actuele thema's rond een leven lang leren. Centraal staat een persoonlijke ontwikkeling op meerdere niveaus, via 21ste-eeuwse 'skills' als lees- en digitale vaardigheden, creativiteit, nieuwsgierigheid en kritisch denken.

Bibliotheekabonnement

In 2017 voerde het GF (met Biblionet) een nieuw bibliotheekabonnement in met belangrijke winstpunten voor de leden. Zo is er nu één abonnement, met voor iedereen dezelfde regels. Ook is er geen boete meer bij te laat inleveren en is verlenen niet meer nodig. Vooral het afschaffen van de boetes - lange tijd een negatieve associatie met de bibliotheek - leverde veel positieve reacties op. Het aantal nieuwe leden is dan ook boven verwachting. Voor houders van de Stadjerspas is er nu een kosteloos abonnement: de gemeente en het GF betalen elk de helft. Het aantal leden met een Stadjerspas is hierdoor aanmerkelijk gestegen.

Wijkfilialen

De visie en werkwijze van het nieuwe GF krijgen uiteraard hun beslag in de wijkfilialen. Deze zijn vanaf 2006 voornamelijk geprofileerd als 'familiebibliotheken', gericht op gezinnen en minder mobiele wijkbewoners. Het afgelopen jaar is nagedacht over hoe de wijkfilialen zo goed mogelijk onderdeel kunnen worden van het nieuwe Forumconcept én van de wijk.

Het GF heeft als uitgangspunt dat de verschillende functies (leren, lezen, informeren, ontmoeten, plezier hebben) evenzeer vorm krijgen in de wijkfilialen als in de centrale locatie. Wel wordt het accent anders: op de hoofdlocatie staan in bibliotheekfunctie *inspiratie en ontmoeting* centraal, in de wijken worden dat *basisvaardigheden en leven lang leren*.

Ook werken wijkfilialen meer op maat. Ze kunnen inspelen op de behoeftes van een specifiek stadsdeel en gebruik maken van het aldaar aanwezige netwerk. Vanwege de kleinschaligheid zijn wijkfilialen voorts zeer geschikt voor het organiseren van activiteiten rond basisvaardigheden als lezen en hulp bij communicatie met belastingdienst. Dat geldt ook voor kinderactiviteiten en samenwerking met scholen.

De nieuwe werkwijze voor de wijkfilialen kent de volgende elementen:

- ondersteunen onderwijs en andere educatieve instellingen op het gebied van lezen, film en media;
- bestrijden laaggeletterdheid;
- een kindvriendelijke bibliotheek, inclusief jeugdactiviteiten;
- activiteiten rond participatie en zelfredzaamheid (o.a. bevorderen digitale vaardigheden);
- activiteiten gericht op persoonlijke ontwikkeling (o.a. leesclubs, maar óók 'wijkactiviteiten' van het Forum als presentaties, lezingen en demonstraties van nieuwe techniek, en cursusaanbod van de Forumacademie);
- actuele uitleencollectie, gericht op de vraag van de wijk;
- waar mogelijk interactie met de WIJ-teams.

Bedoeling is dat de wijklocaties zich evolueren tot multidisciplinaire voorposten van het GF, met dezelfde kernwaarden (informatie, educatie, ontmoeten en genieten). Daarbij speelt de boekencollectie nog wel een belangrijke rol, maar niet meer de enige. Vanaf 1 september 2018 zijn de wijkvestigingen, dankzij de inzet van vrijwilligers, de gehele dag geopend. Met de werving van vrijwilligers is in maart 2018 begonnen. De oproep was succesvol: meer dan 60 mensen hebben zich aangemeld.

Vestigingen Ten Boer en Haren

De bibliotheken in Ten Boer en Haren maken nu nog deel uit van Biblionet Groningen. Onderzocht wordt hoe deze vestigingen na de herindeling kunnen worden ondergebracht bij het GF. Uitgangspunt hierbij is dat beide overgaan met een sluitende begroting.

Kunstwerk Forumgarage

In de parkeergarage onder het GF realiseert Nicky Assmann (Utrecht, 1980) een multimediakunstwerk. Het werk reageert op de architectuur en de bewegingen van de auto's, en gaat in op de inhoud van het Forum.

Bezoekcijfers

Zowel het filmbezoek als het aantal bibliotheekuitleningen steeg licht ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2017 werden ruim 135.000 filmkaartjes verkocht en zo'n 825.000 boeken uitgeleend. Het totale bibliotheekbezoek (inclusief wijkfilialen) kwam op ruim 1.065.000. Net als in 2016 had het GF daarmee een recordaantal uitleningen en bezoekers. Meer informatie is te vinden in het jaarverslag 2017 van het GF via <https://www.groningerforum.nl/verslagen/jaarverslag-2017>.

Exploitatie

In onze 'update van het PvE 2017' informeerden we uw raad op basis van de meest recente cijfers (zoals de in december 2016 door de stichting GF geactualiseerde startbegroting) over de stand van zaken. We maakten melding van een jaarlijks tekort van € 430.000,--, gaven aan waaruit dit tekort bestond en kwamen met voorzorgsmaatregelen. In december 2017 is de startbegroting (gericht op 2020, als eerste volledige boekjaar) wederom geactualiseerd. Nadere uitwerking en nieuwe inzichten hebben bij de stichting GF tot aanpassingen geleid, met voor nu een toename van het tekort. We gaan hier, aan de hand van de 'second opinion' van BMC, in de volgende paragrafen nader op in en stellen in een aanpak voor.

Uitkomsten 'second opinion'

In onze opdracht verrichtte BMC afgelopen jaar een 'second opinion' op de actuele startbegroting (voor 1^e boekjaar 2020) van het GF. Aanleiding was de kredietverstrekking aan de stichting GF voor de aanschaf van inventaris (raadsbesluit 6277236). Daarmee trad onze *Kadernota weerstandsvermogen 2016* in werking, die een second opinion voorschrijft door een onafhankelijke partij. Bijgevoegd vindt u het eindrapport, dat uw raad door BMC in een presentatie op woensdag 30 mei in het stadhuis wordt toegelicht.

Samengevat concludeert BMC dat het GF méér is dan een cultuurgebouw: het is ook gebiedsontwikkeling met positieve effecten voor de stad als geheel. De uitkomst van het voornaamste doel van de second opinion - een toets op de houdbaarheid van de startbegroting en onderliggende aannames - is positief. BMC beoordeelt beide als realistisch en voldoende objectief. De stichting GF moet volgens BMC met deze startbegroting in beginsel ook goed kunnen functioneren.

BMC ziet voorts dat de gemeentelijke opdracht aan het GF ambitieus is, maar dat de begroting hierbij aansluit. Wel laat een benchmark met vergelijkbare steden zien dat de gemeentelijke bijdrage aan de

bibliotheekfunctie onder het gemiddelde is komen te liggen, terwijl er sprake is van bovengemiddeld veel wijkfilialen. De algemene reserve van de stichting GF is met een omvang van bijna 17% van de totale lasten op niveau. Voorwaarde is wel dat het gesignaleerde exploitatietekort wordt opgelost. Dit tekort neemt na actualisering van de startbegroting toe van jaarlijks € 430.000,- naar € 829.000,-. Daarnaast zijn er incidentele frictiekosten van in totaal 1,02 miljoen euro (aflopend van € 427.000,- in 2020 naar € 0,- in 2025). Opgemerkt wordt op dat het actuele tekort kleiner is dan de bezuinigingen die het GF eerder (in 2014 en 2015) zijn opgelegd.

BMC acht de ramingen voor commerciële verhuur voldoende onderbouwd, maar ziet onzekerheden bij tentoonstellingen en horeca. Het succes hiervan hangt veelal af van factoren die lastig door het GF zijn te controleren. Ook is aandacht voor het gedrag van het gebouw van cruciaal belang, bijvoorbeeld als het gaat om beveiliging, klimaatbeheersing en looproutes. Het devies is bij al deze zaken van meet af aan 'de vinger aan de pols' te houden. BMC adviseert voorts specifieke baten en kosten (zoals voor marketing en personeel) toe te rekenen aan activiteiten. Dit zorgt voor een goed zicht op de exploitatie en biedt meer kans op (tijdig bij)sturen. De bibliotheekfunctie en het cursusaanbod (Forum Academie) vragen verdere innovatie. Zeker in de eerste jaren is er een risico dat de aandacht vooral uitgaat naar het nieuwe gebouw en de organisatie, en minder naar inhoudelijke vernieuwing.

Op basis van deze bevindingen komt BMC voor de stichting GF tot de volgende aanbevelingen:

Organisatorisch

- Houd voldoende aandacht voor 'het gedrag' van het gebouw. Dit vormt samen met de horecaexploitatie het belangrijkste risico.
- Zorg voor blijvende vernieuwing van het bibliotheekaanbod.
- Zorg voor sterke innovatie van het cursusaanbod.
- Doe onderzoek naar innovatieve toegangsregulatie en prijsstelling.
- Voer een proactief personeelsbeleid.
- Streef naar de inzet van meer vrijwilligers, vooral voor de bibliotheek.
- Evalueer na de opening op korte termijn de openingstijden.
- Voer de kostprijsmethode in voor (groepen) activiteiten.
- Creëer een business unit voor de zaalverhuur annex catering.
- Zorg voor inhoudelijke afstemming met het Groninger Museum.

Financieel

- Maak goede en flexibele contractafspraken met de horeca-exploitant.
- Vraag de gemeente om reguliere indexering van de subsidie.
- Zet in op het verkrijgen van structureel aanvullende inkomsten.
- Idem voor incidentele inkomsten ter compensatie van de frictiekosten.
- Vraag na vertrek opheffing van de filmfunctie van het pand Hereplein.
- Hou 'de vinger aan de pols', vooral als het gaat om (ontwikkelingen bij) horeca en personeel.

Reactie op second opinioon

We zien de aanbevelingen van BMC als een waardevolle bijdrage aan een goede start van het GF. Voor zover zij hier al niet zelf aan werkt, zijn we met de stichting GF in gesprek over implementatie. Zoals altijd maken we daarbij de kanttekening dat het een momentopname betreft: tot de daadwerkelijke start in 2019 is er sprake van variabelen, nieuwe ontwikkelingen en de best mogelijke aannames, die doorlopend bijstelling vragen.

Ook wij zien de waarde van het GF voor de stad als geheel. Zij trekt naar verwachting door de combinatie van bijzondere architectuur en een aantrekkelijke programmering veel nieuw publiek, met een flinke spin-off voor de stad en regio. Bovendien gaat het om een stedelijke kernvoorziening, die Groningers een centrale plek biedt voor informatie, ontmoeting en cultuur, en die belangrijk is in onze wijkaanpak. Het GF heeft kortom een grote taak en verantwoordelijkheid. Daarbij past een begroting die getuigt van ambitie, maar die ook haalbaar is en goed aansluit bij de opdracht. Volgens BMC is dit het geval. Zij acht zowel de begroting als onderliggende aannames realistisch en voldoende objectief. Er is sprake van een financieel en

cijfermatig beeld waarmee het GF op gezonde wijze van start kan gaan, naar beste inzicht en zonder overmoed.

Voorwaarde is een sluitende begroting. Bedroeg het tekort eerder jaarlijks € 430.000,--, nu becijferen we dit - in navolging van BMC - op jaarlijks € 829.000,--, aangevuld met 1,02 miljoen euro aan incidentele kosten. De toename van het tekort bestaat uit de volgende componenten:

1. *niet indexeren subsidie*: het accres was in 2017 en 2018 vrijwel 0 vanwege respectievelijk de lagere uitkering in het Gemeentefonds en het besluit het accres in te zetten voor bezuinigingsdoelen. Uitgaande van een indexering van 1,5 % per jaar is er een gezamenlijk negatief effect van € 254.000,--;
2. *aanscherping ramingen*: Op basis van de ervaringen in 2017 heeft de stichting haar ramingen in de startbegroting 2020 structureel verhoogd met € 145.000,--. Dit is het saldo van de verschuivingen in inkomsten en uitgaven in 2017. De belangrijkste ingrediënten:
 - daling inkomsten bibliotheek door invoeren boetevrij systeem;
 - daling inkomsten Forum Academie (voorheen Volksuniversiteit);
 - gunstiger contractafspraken Biblionet en facilitair;
 - verhoging lasten horeca en commerciële activiteiten;
3. *fRICTIEKOSTEN personeel*: niet al het fusiepersoneel van het GF past goed in functieboek en loongebouw van de nieuwe organisatie. Natuurlijk verloop lost dit op, maar tot die tijd zijn er frictiekosten (in totaal 1,02 miljoen euro voor de periode 2020-2025). Deze post kwam najaar 2017 in beeld na koppeling van de huidige bezetting aan de personeelslasten in de startbegroting 2020, en was derhalve nog geen onderdeel van het exploitatietekort van € 430.000,--.

Oplossingsrichting

Met de ontwikkeling van de Oostzijde van de Grote Markt willen we de (binnen)stad aantrekkelijk houden. Het GF heeft hierin de rol van publiekstrekker. Het GF tot een succes maken vraagt zowel een aansprekende programmering als een sluitende begroting. We willen toewerken naar een situatie die het GF in staat stelt duurzaam en kwalitatief hoogwaardig te opereren en uit te groeien tot een volwaardig onderdeel van onze cultuurnota.

De startbegroting is pas definitief als het GF daadwerkelijk van start gaat. Ondanks de nodige variabelen vinden we het zorgvuldig een oplossing voorhanden te hebben voor het tekort zoals zich dat nu voordoet. We onderscheiden daarvoor vier oplossingsrichtingen:

Mogelijke oplossingsrichtingen Groninger Forum vanaf 2020		
Scenario	Repareren bibliotheeksubsidie	Termijn van ondersteuning
I	Wel	5 jaar (2020-2024)
II	Niet	5 jaar (2020-2024)
III	Wel	10 jaar (2020-2029)
IV	Niet	10 jaar (2020-2029)

We stellen uw raad voor in te stemmen met scenario I, met de volgende elementen.

Focus op turbulente startperiode

Samen met de stichting GF vinden we het opvangen van eventuele tekorten in de eerste 5 jaar voldoende. Zoals toegelicht in onze 'update van het PvE 2017' worden gebouw en organisatie dan 'ingeregeld' en zijn er veel incidentele effecten te verwachten van intensief gebruik (kaartverkoop versus slijtage). Daarna daalt het stof neer en ontstaat voor de stichting GF een meer reëel zicht op de structurele exploitatie, met ruimte voor leereffecten en goed zicht op de 'knoppen' voor eventuele bijsturing.

Eigen inspanning GF

We vragen de stichting GF zelf met voorstellen te komen voor het oplossen van de structurele € 145.000,--. Deze 'aanscherpingen' komen immers voort uit besluiten in binnen de eigen bedrijfsvoering. Inzet kan zijn deze kosten incidenteel te maken, bijvoorbeeld met de vervroegde uittreding van personeel.

Voldoende eigen vermogen

Volgens BMC beschikt het Forum nu over een gezond eigen vermogen. Dat etiket verdwijnt als we de 1,02 miljoen aan frictiekosten ten laste van dit eigen vermogen laten komen. De kans is groot dat we als gemeente op dat moment alsnog in beeld komen. Vanuit die gedachte lossen we dit probleem nu liever 'aan de voorkant' op.

Repareren bibliotheeksubsidie

In navolging van BMC zien we dat de subsidie voor de bibliotheekfunctie van het GF met de jaren onder het gemiddelde is komen te liggen. Dit vinden we, zeker gezien het belang hiervan in de wijken, onwenselijk. Volgens BMC loopt Groningen met de wijkinzet vanuit het GF landelijk gezien voorop. Tegelijk heeft grote aantal wijkfilialen een forse impact op de GF-begroting. Het voorstel is de subsidie voor de bibliotheekfunctie weer op te trekken naar het gemiddelde van de benchmark, met een aanvulling van € 225.000,- per jaar. We rekenen hiervoor met de gemeentelijke bijdrage *per lid* van de bibliotheek vanuit de benchmark van BMC. Doen we dat per inwoner, dan ontstaat een scheef beeld. Onze stad kent immers een bijzondere samenstelling, met veel studenten, die lid zijn van de Universiteitsbibliotheek.

Beschikbaar houden buffers

Conform besluitvorming zijn buffers beschikbaar voor een duurzame start van het GF. Op de gemeentelijke balans gaat het om een buffer voor aanloopkosten, binnen de bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum (B&Grex) om vrijvallende reserves. Het voorstel is deze beschikbaar te houden voor een eventueel resterend tekort in de startperiode van het forum (2020-2024), inclusief de incidentele personele frictiekosten. We vragen u hiertoe nu een principebesluit te nemen en het daadwerkelijke besluit over bijdragen uit de reserves te nemen bij de eerstvolgende herziening van de GF-begroting medio 2019.

Financiële consequenties

We schetsen de financiële consequenties indien wordt uitgegaan van de laatst beschikbare gegevens. Zoals gezegd betreft dit een momentopname, waarop in de (nabije) toekomst bijstelling mogelijk is.

Na aftrek van de € 145.000,- 'aanscherpingen' (en bij toekenning accres 2019 en 2020) resteert bij de stichting GF in de eerste 5 jaar een gezamenlijk tekort van:

Incidentele frictiekosten	€ 1.020.000
Niet indexeren subsidie	€ 1.270.000 (5j. x € 254.000)
Bestaande tekort	€ <u>2.150.000</u> (5j. x € 430.000)
Totale tekort 2020-2024	€ 4.440.000

Scenario I

Het optrekken van de bibliotheeksubsidie naar het gemiddelde van de benchmark vraagt (vanaf 2020) jaarlijks € 225.000,- extra vanuit de gemeentebegroting. Vanuit de beschikbare buffers is dan tot 2025 nog een aanvullende bijdrage nodig van ca. 3,3 miljoen euro. Dat vraagt de volledige inzet van de buffer voor aanloopkosten (2,3 miljoen euro) en een aanvullende bijdrage uit de B&Grex van ca. 1 miljoen euro.

Scenario II

Wordt niet wordt overgegaan tot reparatie van de bibliotheeksubsidie, dan is het beschikbaar houden van de beschikbare buffers een alternatief. Voor een periode van 5 jaar gaat het in dat geval om 2,3 miljoen euro vanuit de buffer voor aanloopkosten en (ca.) 2,2 miljoen vanuit de B&Grex.

Scenario III

Wordt de periode opgetrokken naar 10 jaar, dan bedraagt het totale tekort:

Incidentele frictiekosten	€ 1.020.000
Niet indexeren subsidie	€ 2.540.000 (10j. x € 254.000)
Bestaande tekort	€ <u>4.300.000</u> (10j. x € 430.000)
Totale tekort 2020-2029	€ 7.860.000

Ophoging van de bibliotheeksubsidie (scenario III) vraagt in dat geval naast de inzet van de reserve voor aanloopkosten (2,3 miljoen) een bijdrage vanuit de B&Grex van zo'n 3,3 miljoen euro.

Scenario IV

Zonder reparatie van de subsidie loopt naast de inzet van de buffer voor aanloopkosten van 2,3 miljoen de bijdrage voor een periode van 10 jaar vanuit de B&Grex op tot ca. 5,6 miljoen euro.

Toelichting op de B&Grex

Naarmate de oplevering van de Oostzijde van de Grote Markt dichterbij komt, ontstaat steeds beter zicht op de resterende risico's en de hiervoor beschikbare reserves. Zo is steeds beter te voorspellen welke reserves aan het eind van het project in de B&Grex vrijvallen. Op basis van de laatst vastgestelde B&Grex is de inschatting dat deze reserve groter is dan op basis van de risicoanalyse nodig wordt geacht. Op grond hiervan vinden we het nu verantwoord een deel van deze reserve beschikbaar te houden voor de GF-exploitatie. Actuele inschatting is dat de B&Grex voldoende ruimte biedt voor de scenario's I tot en met III. Voor scenario IV is de ruimte op dit moment te beperkt. Om BBV technische redenen mogen wij overigens niet rechtstreeks een bijdrage doen vanuit de B&Grex aan de GF-exploitatie. Als alternatief kunnen we de afgesproken bijdrage van de stichting GF aan de B&Grex voor de inrichting verlagen. Per saldo heeft dit hetzelfde effect.

Overige consequenties

Worden geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld, dan heeft dit gevolgen voor de exploitatie van het GF. Zoals BMC vaststelt, is de startbegroting van het GF niet alleen realistisch, maar sluit deze ook aan bij de gemeentelijke opdracht. Een beperking van de financiële mogelijkheden heeft gevolgen voor deze opdracht, waarvan het zwaartepunt ligt bij het bibliotheekwerk.

Vervolg

Voor de zomer van 2019 volgt een laatste 'update van het PvE', met de actuele stand van zaken. Mede op basis daarvan zal daadwerkelijk moeten worden besloten of en in hoeverre de beschikbare buffers moeten worden ingezet ten behoeve van een sluitende GF-begroting in 2020.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink